

Eğitim Kurumlarının Yönetmel Düzen ve Mekanizmalarının İnsicamını Etkileyen Süreçlerin Çeşitli Değişkenler Bağlamında Araştırma Verilerinin İncelenmesi

Nurcihan İPLİKÇİ

MEB Eğitim Yöneticisi

nuriplikci@hotmail.com, ORCID:0009-0006-8447-7026

Nazan TUNAY

MEB Eğitim Yöneticisi

nazantunay@gmail.com, ORCID:0009-0004-7860-8681

Sezen TUNAY ARAS

MEB Eğitim Yöneticisi

sezenaras77@gmail.com, ORCID:0009-0002-5366-4329

Eren ARAR

MEB Eğitim Yöneticisi

erenarar45@hotmail.com, ORCID:0009-0006-4690-0348

şaban BEşİKTEPE

MEB Eğitim Yöneticisi

besiktepesbn@gmail.com, ORCID:0009-0003-7599-0071

Özet

Eğitim kurumlarının yönetmel düzen ve mekanizmalarının insicamını etkileyen süreçlerin çeşitli değişkenler bağlamında araştırma verilerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada eğitim kurumlarının olmazsa olmazı olan öğrenci ve öğretmenler açasından konuya yaklaşım gösterilecektir. Yaşamın en başından en sonuna kadar devam eden süreçte eğitim, kişilere eşlik eden en önemli yardımcıdır. Eğitim, öncelikle aile

çinde başlar sonra hayatın her alanında devam eder. Çocuklar belirli bir yaşa geldiklerinde nitelikli bireyler olabilmek adına okula başlar. Bu anlamda okullar hem eğitimin hem de öğretimin verildiği en önemli kurumdur. Bu amaçlar doğrultusunda, okul içine yürütülmesi planlanan her şey belirli bir sınır içermektedir. Gerek öğretmenlerin gerek ise öğrencilerin davranışlarının sorunlara neden olmaması okul içinde bulunan tüm bireylerin belirlenen kurallara uyması ile mümkün kılınır. Aksi durumda ise okul içindeki işleyişi sağlamak güç hale gelecektir. Eğitim sürecinin belirlenen plan ve programlara göre ilerlemesine engel teşkil eden ve sürecin sekteye uğramasına neden olan unsurlar disiplin sorunları olarak ifade edilmektedir. Bilindiği gibi okul içinde okul kültürünün oluşmasında sınıf içinde ise sınıf kültürünün oluşmasında en önemli faktörlerden biri öğretmendir. Davranış bilimleri öğretmenin tutumunun öğrencileri etkilediğini ifade etmiştir. Öyle ki çoğu vakit öğretmenin nasıl davrandığı bir ifadeyi hangi ses tonu ile söylediği ne söylediğinden daha önemli olabilmektedir. Ayrıca öğretmenin tek görevi sınıfta ders anlatmak ve öğrencilere konuları aktarmak değildir öğrencilerin olumlu davranışlar öğrenmesine yardımcı olmak ve sınıfta, okul içinde disiplini sağlamak da öğretmenin görevlerindedir. Eğitim öğretim süreci içinde disiplini bozan davranışlar sadece öğrencilerden kaynaklanmaz bazen öğretmenler de disiplini bozan davranışlarda bulunabilir. Eğitim örgütlerinde toplum ve okul tarafından doğru olarak kabul edilen davranış ve tutumları benimseyen ve bunları sergileyen öğrenciler olabileceği gibi, istenmeyen ve kabul edilemeyen davranışları sergileyen öğrenciler de olabilmektedir. Bu tür olumsuz davranışlar hem davranışı sergileyeni hem diğer öğrencileri hem öğretmeni ayrıca sınıf atmosferini olumsuz etkileyebilmektedir. Öğrencilerden kaynaklı disiplin sorunlarının altından farklı nedenler çıkabilmektedir. Ailelerin öğrencilere karşı yaklaşım biçimleri, eğitimlerine verdikleri değer, ailenin ekonomik durumu, çocuğun yetiştirilme biçimi, yetiştirildiği ve yaşadığı çevre gibi dış sebepler olabileceği gibi, isteksizlik, boş vermişlik, derslerin ilgisini çekmemesi, yeteneklerine hitap etmemesi, derse veya öğretmene karşı duyguları gibi kendisinden kaynaklı iç sebepler öğrenci disiplin sorunlarının nedenleri olarak görülebilir. Araştırma İstanbul'un farklı ilçelerinde görev yapan üç ilkokul, üç ortaokul, üç ortaöğretim okul müdürünün okullardaki öğretmenlerden ve öğrencilerden kaynaklanan disiplin sorunlarına yönelik görüşleri alınarak, çözüm noktasında fikirlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul'un farklı ilçelerinde farklı kademelerde görev yapan üçer yönetici ile sınırlandırılmıştır. Nitel desende tasarlanan bu çalışmayla farklı eğitim kademelerinde yöneticilere yansıyan öğrenci ve öğretmen kaynaklı disiplin sorunları tespit edilmesi, ilgili sorunlara karşı yöneticilerin geliştirdikleri çözüm önerilerinin neler olduğu belirlenmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Kurumları, Yönetmel Düzen ve Mekanizmalar, Araştırma Verileri

Investigation of Research Data in the Context of Various Variables of the Processes Affecting the Insicam of the Administrative Order and Mechanisms of Educational Institutions

Abstract

In this study, in which the research data of the processes affecting the insicam of the administrative order and mechanisms of educational institutions are aimed to be examined in the context of various variables, an approach to the subject will be shown from the point of view of students and teachers, which are the sine qua non of educational institutions. In the process that continues from the very beginning of life to the very end, education is the most important assistant that accompanies people. Education starts first in the family and then continues in all areas of life. When children reach a certain age, they start school in order to become qualified individuals. In this sense, schools are the most important institution where both education and training are provided. For these purposes, everything that is planned to be carried out into the school contains a certain limit. It is made possible for the behavior of both teachers and students not to cause problems by the compliance of all individuals within the school with the established rules. Otherwise, it will become difficult to ensure functioning within the school. The factors that hinder the progress of the educational process according to the determined plans and programs and cause the process to be disrupted are expressed as disciplinary problems. As it is known, one of the most important factors in the formation of school culture within the school and in the formation of classroom culture within the classroom is the teacher. Behavioral sciences stated that the attitude of the teacher affects the students. So much so that often how the teacher behaves can be more important than what tone of voice he says a statement with than what he says. In addition, the teacher's only task is not to teach lessons in the classroom and convey topics to students, but to help students learn positive behaviors and to ensure discipline in the classroom and at school are also among the teacher's tasks. Behaviors that disrupt discipline in the educational teaching process are not only caused by students, but sometimes teachers may also engage in behaviors that disrupt discipline. There may be students who adopt and exhibit behaviors and attitudes that are accepted as correct by society and the school in educational organizations, as well as students who exhibit undesirable and unacceptable behaviors. Such negative behaviors can negatively affect both the person exhibiting the behavior, other students, and the teacher, as well as the classroom atmosphere. There may be different reasons behind the disciplinary problems caused by students. The way families approach students, the value they place on their education, the economic situation of the family, the way the child was raised, the environment in which he was raised and the external reasons such as unwillingness, emptiness, lack of interest in the lessons, not appealing to his abilities, feelings towards the lesson or the teacher can be seen as the causes of student disciplinary problems, as well as internal reasons caused by him. The research was conducted by taking the opinions of three elementary, three middle and three secondary school principals working in different

districts of Istanbul on disciplinary problems arising from teachers and students in schools and evaluating their ideas at the solution point. The universe of the research is limited to three managers working at different levels in different districts of Istanbul. With this study designed in a qualitative pattern, it is aimed to identify student and teacher-related disciplinary problems reflected to managers at different educational levels, to determine what are the solution proposals developed by managers despite the related problems.

Keywords: Educational Institutions, Administrative Order and Mechanisms, Research Data

Giriş

İnsanoğlu sosyal bir varlıktır bu nedenle sürekli çevresindeki canlılar ile etkileşim halinde hayatına devam eder. Etkileşim ve iletişim olmadan yalnız bir varlık olarak insanların bir arada yaşaması imkânsızdır. Etkileşim sırasında ise bazı çatışmaların yaşanması beklendik bir olgudur. Öyle ki çatışmaların en aza indirgenmesi ve kısa süre içinde çözüme ulaşabilmesi amacıyla insanların bir arada olduğu kurumlarda düzeni sağlayan kurallar geliştirilmiştir. Bu anlamda kuralların en çok kullanıldığı ve insanoğlunun bir arada zaman geçirdiği kurumlardan biri de okullardır. Sosyal bir varlık olan insanın hem eğitilmesi hem de öğretim süreçlerini tamamlaması için okula ihtiyacı vardır. Okullarda verilen eğitim temel girdisi olan insanı toplumdan alır ve temel çıktısı olan insanı yine nitelikli ve kazanımları olan biri olarak topluma verir (Bursalıoğlu, 1991: 19).

Toplumdaki her bireyin toplumsal varlık olma davranışlarını yerine getirebilmesi için gereken davranışları öğrenmesi zorunluluktur (Ertürk, 1979: 3).

Bu amaç doğrultusunda okulların gereken davranış biçimlerini insanlara kazandırabilmesi okul sınırları içinde belirli bir düzenin sağlanması ile mümkün olabilmektedir. Okul sınırları içindeki her adım öğrenciler ve öğretmenlerin varlığını korumaya yönelik olarak onların iyiliğini düşünerek tasarlanmalıdır. Çünkü okulların varlığının temel nedeni olan yegâne varlık öğrencilerin direkt olarak varlığıdır. Okulun yönetimi ve işleyişi okul sınırları içinde olumlu öğrenme ortamlarını belirleyen önemli bir etkidir (Celep, 2004: 11).

Bu durumda okullarda istenilen davranışların kazanılmasının ilk yolu ilgili eğitim ve öğretim ortamını olumlu öğrenme ortamı olarak tasarlamaktan ve uygulamaktan geçmektedir. Diğer bir ifade ile okullar hem fiziksel olarak hem de duygusal olarak öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitim

öğretim süreçlerinde var olmasını sağlayacak ortamları sağlayabilmelidir ki istenilen kazanımların elde edilmesi mümkün olsun. Okullarda istenilen bu düzenin sağlanması ise disiplinli bir okul ortamının sağlanması ile olanaklıdır. Öğrenciye ve öğretmene güvenli ve disiplinli sınıf ortamının oluşturulması ile istenilen eğitimin gerçekleştirilmesi olasıdır (Özdemir, 2007: 248).

Okullarda yürütülen eğitim öğretim süreçleri zaman zaman öğretmenlerden zaman zaman öğrencilerden kaynaklı sorunlarla aksayabilmektedir. Ortaya çıkan sorunlar nedeniyle hedeflenen değişimin ve gelişimin gerçekleşebilmesi yavaşlamakta kimi zaman da tamamen engellenebilmektedir. Eğitim öğretim sürecindeki bu tür sorunlar kısaca disiplin sorunları olarak ifade edilmektedir. Disiplin sorunları okullar ve eğitim sistemi açısından oldukça önemli ve her türlü çözüm üretilmesi gereken bir konudur. Konunun bu denli önemli olduğu durumda öncelikle sorunun ne olduğunun algılanması sonrasında çözüm önerileri geliştirilmesi gerekmektedir.

Disiplin sorunları okullardaki eğitim süreçlerinin amaçlara uygun sürdürülebilirliğine büyük ölçüde engel teşkil edebilmektedir. Öyle ki bazı disiplin sorunlarının cezaları ve yaptırımları hem öğrenciye hem de öğretmene oldukça zor zamanlar yaşatabilmektedir. Bu yüzden okullardaki disiplin sorunlarının nedenlerinin ve çözümlerinin üzerinde durulması okul yöneticilerinin yanı sıra hem öğretmenler açısından hem de öğrenciler açısından önem arz eder. Var olan durumlarının gerçekçi analizler ile tespiti konusunun mühim olan noktalarına odaklanılmasını sağlamak ve şartlara, ihtiyaçlara uygun çözüm yöntemleri geliştirilmesine olanak sağlamak okullarda yaşanacak olan disiplin sorunlarında gerekli birimlere yardımcı olacaktır.

Bu nedenle çalışmada, formal eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü üç farklı eğitim kademesinde yöneticilere yansıyan öğretmenden veya öğrenciden kaynaklı olabilecek disiplin sorunlarının tespit edilerek, yöneticilerin öğretmen ve öğrenci kaynaklı problemlere çözüm olabilecek önerilerini alarak alandaki disiplin sorunlarının azaltılması yönünde çözümler sunabilmek amaçlanmıştır. Ayrıca bu doğrultuda konuyla ilgili daha sonra yapılacak olan çalışmalara katkı sunabilmesi de hedeflenmiştir. Bu kapsamda çalışmada yarı yapılandırılmış bir form ile görüşmeler yapılmış ve içerik analizi kullanılarak toplanan veriler analiz edilmiştir.

Eğitim Kurumlarında Yaşanan Disiplin Sorunlarının Öğretmenler Açısından İncelenmesi

Öğretmenin tek görevi sınıfta ders anlatmak ve öğrencilere konuları aktarmak değildir öğrencilerin olumlu davranışlar öğrenmesine yardımcı olmak ve sınıfta, okul içinde disiplini sağlamak da öğretmenin görevlerindendir. Eğitim öğretim süreci içinde disiplini bozan davranışlar sadece öğrencilerden kaynaklanmaz bazen öğretmenler de disiplini bozan davranışlarda bulunabilir.

Okul içinde okul kültürünün oluşmasında sınıf içinde ise sınıf kültürünün oluşmasında en önemli faktörlerden biri öğretmendir. Davranış bilimleri öğretmenin tutumunun öğrencileri etkilediğini ifade etmiştir. Öyle ki çoğu vakit öğretmenin nasıl davrandığı bir ifadeyi hangi ses tonu ile söylediği ne söylediğinden daha önemli olabilmektedir (Şişman & Turan, 2008:18-19).

Eğitim Kurumlarında Yaşanan Disiplin Sorunlarının Öğretmenler Açısından İncelenmesi

Eğitim örgütlerinde toplum ve okul tarafından doğru olarak kabul edilen davranış ve tutumları benimseyen ve bunları sergileyen öğrenciler olabileceği gibi, istenmeyen ve kabul edilemeyen davranışları sergileyen öğrenciler de olabilmektedir. Bu tür olumsuz davranışlar hem davranışı sergileyeni hem diğer öğrencileri hem öğretmeni ayrıca sınıf atmosferini olumsuz etkileyebilmektedir.

Öğrencilerden kaynaklı disiplin sorunlarının altından farklı nedenler çıkabilmektedir. Ailelerin öğrencilere karşı yaklaşım biçimleri, eğitimlerine verdikleri değer, ailenin ekonomik durumu, çocuğun yetiştirilme biçimi, yetiştirildiği ve yaşadığı çevre gibi dış sebepler olabileceği gibi, isteksizlik, boş vermişlik, derslerin ilgisini çekmemesi, yeteneklerine hitap etmemesi, derse veya öğretmene karşı duyguları gibi kendisinden kaynaklı iç sebepler öğrenci disiplin sorunların nedenleri olarak görülebilir.

Hoşgörüsüzlük, sevgisizlik, güvensizlik, saldırganlık, kendini ifade edememe kaygısı, anlaşıldığını hissedeme, kendini değersiz göreme gibi faktörler de öğrenci kaynaklı disiplin sorunlarının nedenleri olarak sayılabilir.

Akar (2003), öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, farklı kişilik özellikleri, ilgi ve kabiliyet farklılıkları eğitim ve öğretim sürecinde değişik tavırlar ortaya çıkmasına sebep olacağını söylemiştir. Öğretmenlerin zaman zaman öğrencileri karşılaştırmaları ve kıyaslamaları, bireysel farklılıkların göz ardı dikkate alınmadığına ve önemsenmediğine örnek olarak gösterilebilir. Öğrencilerden beklentilerin gerçekçi olması gerekmektedir. Eğer öğrencilerden potansiyelinin üzerinde bir beklenti söz konusu ise öğrenciler hırçınlık gösterebilir ve var olan düzeni bozmaya yönelik davranabilir (Akar: 2003; 21-42).

ARAŞTIRAMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada okul müdürünün okullardaki öğretmenlerden ve öğrencilerden kaynaklanan disiplin sorunlarına yönelik görüşleri alınarak, çözüm noktasında fikirlerinin değerlendirilmesi amacıyla nitel araştırma modeli kullanılmıştır.

Nitel araştırma ilgilendiği probleme sorgulayıcı bir yaklaşım ile yaklaşan ve problemin doğasını anlamaya çalışan problemi doğal ortamında ele alan araştırma yöntemidir.

Kısaca nitel araştırma ilgili problemi çözümüne ait gözlem ve görüşme yoluyla veri toplayıp bazen daha önceden bilinen bazen de daha önceden bilinmeyen problemlerin algılanmasını ve ilgili problemlere çözüm bulunmasını sağlayan öznel yorumcu bir veri analiz yöntemidir (Baltacı, 2019).

Araştırma Problemi

Araştırmada esas olan disiplin sorunlarının katılımcıların gözünden nedenleri irdelenip kaynaklarına inilecek, böylece yine katılımcının gözünden çözümleri incelenecektir.

Nitel görüşme sorunları ile katılımcıların cevaplarının tarafsız bir şekilde veri toplanıp analiz edilmesi ve bulguların sonuçlar ve öneriler ile desteklenmesi amaçlanmıştır.

Kısacası araştırmanın amacı problem cümlelerinin cevaplarının bulunmasıdır. Araştırmada okullarda okul yöneticilerine yansıyan disiplin sorunlarının neler olduğu araştırılmaktadır. Bu amaçla çalışmanın problem cümlesi aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

1. Okullarda yöneticilere yansıyan öğretmen kaynaklı disiplin problemleri nelerdir?
2. Okullarda yöneticilere yansıyan öğretmen kaynaklı sorunların nedenleri nelerdir?
3. Okullarda öğretmen kaynaklı sorunların çözümüne önerileri nelerdir?
4. Okullarda öğretmen kaynaklı sorunların çözümünde karşılaşılan zorluklar nelerdir?
5. Okullarda yöneticilere yansıyan öğrenci kaynaklı disiplin problemleri nelerdir?
6. Okullarda yöneticilere yansıyan öğrenci kaynaklı sorunların nedenleri nelerdir?
7. Okullarda öğrenci kaynaklı sorunların çözümüne ilişkin öneriler nelerdir?
8. Okullarda öğrenci kaynaklı sorunların çözümünde karşılaşılan zorluklar nelerdir?

Araştırmanın en temel amacı farklı kademelerdeki okullarda okul yöneticilerine yansıyan öğrenci ve öğretmen kaynaklı disiplin sorunlarının neler olduğunun belirlenmesidir.

Ayrıca araştırmada öğrenci ve öğretmen kaynaklı disiplin sorunlarının nedenlerinin, çözüm önerilerinin belirlenmesi de amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırma İstanbul'un farklı ilçelerinde görev yapan üç ilkokul, üç ortaokul, üç ortaöğretim okul müdürünün okullardaki öğretmenlerden ve öğrencilerden kaynaklanan disiplin sorunlarına yönelik görüşleri alınarak, çözüm noktasında fikirlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini İstanbul'un farklı ilçelerinde farklı kademelerde görev yapan üçer yönetici ile sınırlandırılmıştır.

Katılımcılara ilişkin örneklem özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı	Görev yaptığımız eğitim kademesi	Yöneticilikte geçirilen süre	Eğitim durumunuz	Kurumunuzdaki öğretmen sayısı	Kurumunuzdaki öğrenci sayısı	Cinsiyet
K ₁	İlkokul	6-10 yıl	Lisans	60 üstü	1500 üstü	Erkek
K ₂	İlkokul	1-5 yıl	Yüksek lisans	20-40	500-1000	Erkek
K ₃	İlkokul	11 ve üstü	Lisans	40-60	1000-1500	Erkek
K ₄	Ortaokul	6-10 yıl	Yüksek lisans	20-40	500-1000	Erkek
K ₅	Ortaokul	11 ve üstü	Lisans	40-60	1000-1500	Kadın

K ₆	Ortaokul	11 ve üstü	Yüksek lisans	60 üstü	1000-1500	Kadın
----------------	----------	------------	---------------	---------	-----------	-------

---

K ₇	Lise	11 ve üstü	Lisans	60 üstü	1000-1500	Erkek
----------------	------	------------	--------	---------	-----------	-------

---

K ₈	Lise	11 ve üstü	Yüksek lisans	40-60	500-1000	Erkek
----------------	------	------------	---------------	-------	----------	-------

---

K ₉	Lise	6-10 yıl	Yüksek lisans	60 üstü	1500 üstü	Kadın
----------------	------	----------	---------------	---------	-----------	-------

---

Örnekleme grubu oluşturulurken örnekleme yöntemlerinden seçkisiz olmayan örneklemlerden, amaçsal örneklemlerin tipik örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Veri Analizi

Araştırmacı tarafından görüşmeler ile toplanan verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. İlgili veriler öncelikle okundu ve verilerin kodlanması yapıldı.

Sonrasında verilere ilişkin temalar belirlendi. Oluşturulan sekiz tema için ayrı ayrı kategoriler tanımlandı. Kategorilere ilişkin yorumlar yapıldı.

Araştırmacı tarafından ifade edilen bulguların desteklenmesi için katılımcı görüşüne direkt yer verilmiştir. Bunun için hangi katılımcının görüşü alındığı önemlidir.

Verilerin analizinde kategorilere ilişkin görüşlerin anlaşılır olması amacıyla her katılımcının kodları verilen gibi ifade edilmiştir:

- a. $K_i=(C,G,n)$;
- b. i =katılımcı sıra no;
- c. C =cinsiyet;
- d. G =görev yapılan okul;
- e. n =okuldaki öğrenci sayısı.

Katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler veri olarak alınmış ve araştırma sorularına uygun olarak anlamlı kodlar oluşturulmuştur. Öncelikle kodları oluşturabilmek için verilen yanıtlar tek tek incelenmiş ve tüm yanıtlar şifrelenmiştir. Oluşturulan şifreler ile ilgili kodlar ve temalar elde edilmiştir.

Sonuç

Eğitim, öncelikle aile içinde başlar sonra hayatın her alanında devam eder. Çocuklar belirli bir yaşa geldiklerinde nitelikli bireyler olabilmek adına okula başlar. Bu anlamda okullar hem eğitimin hem de öğretimin verildiği en önemli kurumdur. Bu amaçlar doğrultusunda, okul içine yürütülmesi planlanan her şey belirli bir sınır içermektedir.

Eğitim yönetiminde gerek öğretmenlerin gerek ise öğrencilerin davranışlarının sorunlara neden olmaması okul içinde bulunan tüm bireylerin belirlenen kurallara uyması ile mümkün kılınır. Aksi durumda ise okul içindeki işleyişi sağlamak güç hale gelecektir.

Eğitim sürecinin belirlenen plan ve programlara göre ilerlemesine engel teşkil eden ve sürecin sekteye uğramasına neden olan unsurlar disiplin sorunları olarak ifade edilmektedir. Bilindiği gibi okul içinde okul kültürünün oluşmasında sınıf içinde ise sınıf kültürünün oluşmasında en önemli faktörlerden biri öğretmendir.

Davranış bilimleri öğretmenin tutumunun öğrencileri etkilediğini ifade etmiştir. Öyle ki çoğu vakit öğretmenin nasıl davrandığı bir ifadeyi hangi ses tonu ile söylediği ne söylediğinden daha önemli olabilmektedir.

Öğretmenin tek görevi sınıfta ders anlatmak ve öğrencilere konuları aktarmak değildir öğrencilerin olumlu davranışlar öğrenmesine yardımcı olmak ve sınıfta, okul içinde disiplini sağlamak da öğretmenin görevlerindedir.

Eğitim öğretim süreci içinde disiplini bozan davranışlar sadece öğrencilerden kaynaklanmaz bazen öğretmenler de disiplini bozan davranışlarda bulunabilir. Eğitim örgütlerinde toplum ve okul tarafından doğru olarak kabul edilen davranış ve tutumları benimseyen ve bunları sergileyen öğrenciler olabileceği gibi, istenmeyen ve kabul edilemeyen davranışları sergileyen öğrenciler de olabilmektedir. Eğitim kurumlarında bu tür olumsuz davranışlar hem davranışı sergileyeni hem diğer öğrencileri hem öğretmeni ayrıca sınıf atmosferini olumsuz etkileyebilmektedir.

Araştırmada okul içinde düzenin bozulmasına neden olan öğrenci ve öğretmen sorunları, sorunların nedenleri ve çözüm önerileri; çözümlerin uygulanmasında karşılaşılan zorlukların neler olduğu üzerinde durulmuştur. Buna göre araştırma sonuçları aşağıda verilmiştir:

Araştırmada sekiz tema oluşturuldu. Oluşturulan temalar öğretmenler ve öğrenciler için ayrı ayrı disiplin sorunları; disiplin sorunlarının nedenleri, disiplin sorunlarının çözümleri ve disiplin sorunları çözümündeki zorluklar olarak ifade edildi.

Öğretmen kaynaklı disiplin sorunları öğretmenlerin nitelik olarak yetersiz olması gerek öğretmenler gerek öğrenciler ile iletişim sorunları; sınıf yönetimi konusunda yetersiz olması, derse geç girmeleri; öğrenciye uygulanan psikolojik ve fiziksel şiddet, öğrenciye olan ilgisizlik olarak ifade edilmiştir. Okul içindeki disiplin sorunlarının bir kaynağı olan öğretmenlerin sorun nedenleri oldukça önemli bir konudur.

Öğrencilerden kaynaklı disiplin sorunları da tıpkı öğretmenlerde olduğu gibi çeşitlilik göstermektedir. Öğrencilerden kaynaklı disiplin sorunlarının altından farklı nedenler çıkabilmektedir.

Ailelerin öğrencilere karşı yaklaşım biçimleri, eğitimlerine verdikleri değer, ailenin ekonomik durumu, çocuğun yetiştirilme biçimi, yetiştirildiği ve yaşadığı çevre gibi dış sebepler olabileceği gibi, isteksizlik, boş vermişlik, derslerin ilgisini çekmemesi, yeteneklerine hitap etmemesi, derse

veya öğretmene karşı duyguları gibi kendisinden kaynaklı iç sebepler öğrenci disiplin sorunlarının nedenleri olarak görülebilir.

Kaynakça

Aydın, B., & Karakaya, B. A. (2021). Özel Ortaokul Sınıflarında Karşılaşılan İstenmeyen Öğrenci Davranışları. *Ekev Akademi Dergisi*, (88), 99-118.

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Başar, H. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Ankara. Anı Yayıncılık.

Başaran, İ.E. (2000). *Eğitimin Psikolojik Temelleri Eğitim Psikolojisi*. Ankara, Feryal Matbaası.

Bursalıoğlu, Z., (1991). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış*. (8. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.

Celep, C. (2004). *Sınıf Yönetimi Ve Disiplini*. Ankara. Anı Yayıncılık.

Doğan, S., Uğurlu, C.T., Şöförtakımcı, G., Ay, D. Ve Zorlu, H. (2014). Öğretmenlerin Sınıf Ortamında Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlar Ve Bu Davranışlarla Baş Etme Stratejileri. *Turkish Studies*, 9(2), 577-602.

Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Beytepe Basımevi.

Görmez, E. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarının İncelenmesi, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 443-456.

Güven, M. Ve Dönmez, B. (2002). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3 (4), 59–68.

İlgar, L. (2000). *Eğitim Yönetimi Okul Yönetimi Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları

Kazancı, O. (1989). Sınıfta Disiplin Sorunu, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı 148.

Özdemir, A. (2007). Öğrenci Disiplin İşleri Ve Uygulamaları, (Ed. E.Karip), *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem-A Yayıncılık.

Sorguç, B. (1986). Disiplin Ve İdari Soruşturma. Ankara, Milli Eğitim Basımevi.

Şışman M., S. Turan, (2008). Sınıf Yönetimi. Ankara, Öğreti, Pegem Akademi

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., Ve Özer, M. A. (2007). İnsan Kaynakları Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.